

Sygn. akt I PK 51/19

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa K. T.
przeciwko Szkole Podstawowej [...] w M.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt III APa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...])
na rzecz adw. J. D., tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej
udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym
kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych powiększoną
o należną stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Powód K.T., po sprecyzowania roszczenia, wniósł o zasądzenie od pozwanego Publicznego Gimnazjum w M. kwoty 254.965,20 zł tytułem należnych poborów stanowiących różnicę między wynagrodzeniem nauczyciela mianowanego i kontraktowego wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od poszczególnych kwot: 2.856 zł za okres od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 1999 r.; 10.920 zł za okres od 1 września 2000 r. do 31 sierpnia 2001 r. z ustawowymi odsetkami

od 1 września 2000 r.; 11.328 zł za okres od 1 września 2001 r. do 31 sierpnia 2002 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2001 r.; 12.228 zł za okres od 1 września 2002 r. do 31 sierpnia 2003 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2002 r.; 12.612 zł za okres od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2004 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2003 r.; 12.984 zł za okres od 1 września 2004 r. do 31 sierpnia 2005 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2004 r.; 13.380 zł za okres od 1 września 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2005 r.; 13.584 zł za okres od 1 września 2006 r. do 31 sierpnia 2007 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2006 r.; 14.262 zł za okres od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2008 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2007 r.; 14.892 zł za okres od 1 września 2008 r. do 31 sierpnia 2009 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2008 r.; 15.270 zł za okres od 1 września 2009 r. do 31 sierpnia 2010 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2009 r.; 15.270 zł za okres od 1 września 2010 r. do 31 sierpnia 2011 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2010 r.; 17.160 zł za okres od 1 września 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2011 r.; 18.360 zł za okres od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2013 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2012 r.; 19.056 zł za okres od 1 września 2013 r. do 31 sierpnia 2014 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2013 r.; 19.058 zł za okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2014 r.; 19.058 zł za okres od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2015 r.; 6.252,80 zł za okres od 1 września 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. z ustawowymi odsetkami od 1 września 2016 r.; 6.434,40 zł za okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r. z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2017 r. Ponadto powód domagał się zasądzenia kwoty 2.666,80 zł tytułem dodatkowego wynagrodzenia dla pracowników sfery budżetowej z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia rozszerzonego powództwa oraz zasądzenia na rzecz powoda kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia, a także zasądzenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

W odpowiedzi na pozew pozwane Publiczne Gimnazjum w M., którego następcą prawnym jest Szkoła Podstawowa [...] w M., wniosło o: odrzucenie pozwu

w zakresie żądania zapłaty należnych poborów w kwocie 220.000 zł wraz z należnymi odsetkami od 1 września 1999 r., ewentualnie z ostrożności procesowej o oddalenie żądania w tej części, o oddalenie powództwa w zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł oraz co do pozostałych żądań, a ponadto o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy dokonał przekształcenia podmiotowego po stronie pozwanej, określając jako pozwanego w sprawie Szkołę Podstawową [...] w M..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że 1 września 1999 r. powód K. T. został zatrudniony w Publicznym Gimnazjum w M. w wymiarze 8/18 etatu jako nauczyciel języka angielskiego i wychowawca klasy w wymiarze 1/18 etatu. Nauczanie języka angielskiego miało charakter zajęć dodatkowych. Powoda łączyła z pozwaną Szkołą umowa o pracę zawarta na czas określony do 31 sierpnia 2000 r. Stosunek pracy uległ zakończeniu z dniem 31 sierpnia 2000 r. Rok szkolny 1999/2000 był pierwszym rokiem działania gimnazjum. Były tylko cztery klasy. Szkoła była nastawiona na język niemiecki. Nauczanie języka angielskiego stanowiło dodatkowe zajęcia, organizowane w miarę potrzeb i możliwości dysponowania dodatkowymi godzinami. W kolejnych latach nie było nauczania języka angielskiego, z uwagi na brak możliwości organizacyjnych. Po kilku latach, w wyniku zmian w przepisach nakładających obowiązek prowadzenia nauki dwóch języków w gimnazjach, nauczanie języka angielskiego było realizowane.

W październiku 2000 r. powód odebrał akt nadania stopnia nauczyciela kontraktowego podpisany przez dyrektora gimnazjum. Od 1 września 2000 r. powód wykonywał pracę w Zespole Szkół Zawodowych [...] w J., polegającą na nauczaniu języka angielskiego. Pracę tę wykonywał przez dwa lata. Od 1 września 2002 r. do 31 sierpnia 2003 r. powód pracował w Zespole Szkół Zawodowych w K. jako nauczyciel języka angielskiego, następnie chorował, a od lutego 2005 r. był częściowo niezdolny do pracy i pobierał rentę z tego tytułu.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w uzasadnieniu wyroku z 19 czerwca 2008 r., IV SA/Po [...], wywiódł, że zostały spełnione przesłanki do uznania powoda za nauczyciela mianowanego w dniu 31 sierpnia 1993 r.

Decyzją z 5 marca 2009 r. Burmistrz Miasta i Gminy M. odmówił zmiany decyzji Dyrektora Publicznego Gimnazjum w M. z 2 października 2000 r., nadającej K. T. stopień awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego. Według wydającego decyzję, K. T. nie miał kwalifikacji do nauczania języka angielskiego w dniu 1 września 1999 r., w związku z tym mógł być zatrudniony jedynie na podstawie umowy o pracę, a nadanie stopnia nauczyciela kontraktowego wynikało z wejścia w życie ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239).

Decyzją z 25 marca 2010 r. Burmistrz Miasta i Gminy M. zmienił decyzję Dyrektora Publicznego Gimnazjum w M. z 2 października 2000 r., nadającą K. T. stopień awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego, i nadał powodowi stopień nauczyciela mianowanego.

Powód wystąpił w 2011 r. z pozwem przeciwko Publicznemu Gimnazjum w M. o zapłatę kwoty 63.276 zł tytułem wynagrodzenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności comiesięcznych kwot oraz wynagrodzenia za gotowość do pracy po wygaśnięciu stosunku pracy. Na dochodzone roszczenie składały się: pobory za okres od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r. w kwocie 2.856 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2000 r.; za okres od 1 września 2000 r. do 31 sierpnia 2001 r. w kwocie 8.400 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2001 r., za okres od 1 września 2001 r. do 31 sierpnia 2002 r. w kwocie 8.400 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2002 r.; za okres od 1 września 2002 r. do 31 sierpnia 2003 r. w kwocie 9.360 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2003 r.; za okres od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2004 r. w kwocie 3.960 zł, z ustawowymi odsetkami od 1 września 2004 r.; za okres od 1 września 2004 r. do 28 lutego 2005 r. w kwocie 2.100 zł z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2005 r.; za okres od 1 marca 2004 r. do 31 sierpnia 2005 r. w kwocie 6.840 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2005 r.; za okres od 1 września 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r. w kwocie 4.800 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2006 r.; za okres od 1 września 2006 r. do 31 sierpnia 2007 r. w kwocie 5.040 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2007 r.; za okres od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2008 r. w kwocie 5.280 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2008 r.; za okres od 1 września 2008 r. do 31 sierpnia 2009 r. w kwocie 5.280 zł z ustawowymi

odsetkami od dnia 1 września 2009 r.; za okres od 1 września 2009 r. do 31 marca 2010 r. w kwocie 5.280 zł z ustawowymi odsetkami od 1 kwietnia 2010 r. Z uzasadnienia pozwu wynikało, że powyższe kwoty stanowiły różnicę między wynagrodzeniem nauczyciela kontraktowego i mianowanego.

Sąd Rejonowy w X., wyrokiem z 28 marca 2011 r., IV P [...], uwzględnił częściowo żądanie powoda i zasądził na jego rzecz od pozwanego kwotę 2.856 zł netto tytułem wyrównania wynagrodzenia za okres od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r., z ustawowymi odsetkami od 25 marca 2010 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania. Apelację od tego wyroku rozpoznawał Sąd Okręgowy w K., który wyrokiem z 29 września 2011 r., V Pa [...], zmienił zaskarżony wyrok w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda wyrównanie wynagrodzenia za okres od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r. i oddalił powództwo także w tym zakresie, oddalił apelację powoda w zakresie dalszych żądań zapłaty wynagrodzenia za pracę za okres od 1 września 2000 r. do 30 kwietnia 2010 r. oraz w zakresie żądania nawiązania stosunku pracy. Sąd Najwyższy, postanowieniem z 4 kwietnia 2012 r., I PK 43/12, odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W opisaney wcześniejszej sprawie (IV P [...], V Pa [...]) ustalono, że zatrudnienie powoda w Publicznym Gimnazjum w M., na podstawie umowy o pracę na czas określony od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r., wynikało z potrzeb organizacji nauczania i miało oparcie w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239) w związku z art. 10 ust. 2 pkt 7 oraz art. 20 i 23 ustawy – Karta Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym od 21 października 1991 r., wprowadzonym ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. Nr 95, poz. 425 ze zm.).

W listopadzie 2012 r. powód K. T. złożył skargę o wznowienie postępowania w sprawie V Pa [...]. Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 21 lutego 2013 r. skarga o wznowienie postępowania została odrzucona. Zażalenie powoda na to postanowienie zostało odrzucone, a Sąd Najwyższy postanowieniem z 26 marca

2013 r., I PZ 8/13, oddalił zażalenie na postanowienie z 21 lutego 2013 r. o odrzuceniu skargi powoda o wznowienie postępowania.

W dniu 26 marca 2014 r. powód skierował do Publicznego Gimnazjum w M. pismo, w którym domagał się dopuszczenia do pracy u pozwanego i wypłaty należnych zaległych poborów. Otrzymał odpowiedź negatywną.

W latach 1994-1995 rozpoczęły się u powoda problemy natury zdrowotnej, które łączył on ze stresem związanym z utratą miejsca pracy w 1993 r. Pojawiły się m.in. skoki ciśnienia, stany depresyjne. Stany depresyjne były bezpośrednią przyczyną uznania powoda za częściowo niezdolnego do pracy, co uzasadniało przyznanie mu od lutego 2005 r. prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Świadczenie to powód nadal pobiera.

Na podstawie ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy w K. uznał, że z dniem 31 sierpnia 2000 r. K. T. przestał być pracownikiem Publicznego Gimnazjum w M.. Od 1 września 2000 r. powód nie świadczył pracy w Publicznym Gimnazjum w M., włączonym później w struktury Szkoły Podstawowej [...] w M.. Dlatego za objęty pozwem okres od 1 września 2000 r. do 30 kwietnia 2017 r., powodowi nie przysługuje wynagrodzenie za pracę od tej Szkoły. Powód nie zakwestionował skutecznie faktu zakończenia stosunku pracy w Publicznym Gimnazjum w M. z dniem 31 sierpnia 2000 r. w związku z wygaśnięciem umowy o pracę zawartej na czas określony.

Powód dochodził również kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy, jakich miał doznać z powodu zachowania byłego pracodawcy z lat 1999 i 2000, które, według jego przekonania, nosiło cechy bezprawności. W ocenie Sądu Okręgowego powód, aby móc skutecznie dochodzić tych roszczeń, powinien wykazać, że zachowanie jego byłego pracodawcy było bezprawne, zawinione oraz doprowadziło do powstania u niego krzywdy. Ciężar dowodu zaistnienia tych przesłanek spoczywał na powodzie. Sąd pierwszej instancji, wypowiadając się co do przesłanki bezprawności, podkreślił, że Publiczne Gimnazjum w M., jako ówczesny pracodawca powoda, nawiązało z powodem umowę terminową, zgodnie z aktualnymi (wówczas) potrzebami i możliwościami co do zorganizowania nauczania języka angielskiego jako zajęć dodatkowych w szkole z regulaminowym językiem niemieckim. Umowa o pracę uległa rozwiązaniu z dniem 31 sierpnia

2000 r., z upływem okresu, na który została zawarta. Pracodawca po tej dacie nie miał potrzeby zatrudniania nauczyciela w zakresie nauczania języka angielskiego, nie miał możliwości organizacyjnych prowadzenia takich zajęć i zajęć takich nie prowadził. Działania pracodawcy w żaden sposób nie noszą więc cech bezprawności, uzasadniających jego odpowiedzialność odszkodowawczą wobec powoda.

W zakresie zarzutu pozwanego odnośnie do przedawnienia roszczenia powoda, Sąd Okręgowy zważył, że to, czy przedawnienie w ogóle nastąpiło i jakie przepisy należałoby w tym zakresie zastosować, można rozważać dopiero wówczas, gdy przyjmie się istnienie określonego roszczenia, które miałyby być objęte przedawnieniem. Skoro więc roszczenie powoda okazało się bezzasadne, to rozważanie kwestii jego przedawnienia stało się zbędne.

Wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył w całości apelacją, która została następnie uzupełniona i doprecyzowana przez zastępującego powoda profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z 25 października 2018 r., oddalił apelację.

Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu Okręgowego co do bezzasadności roszczeń płacowych za okres, w którym powód nie pozostawał w stosunku pracy z pozwaną szkołą. Zauważył, że roszczenie o wypłatę wynagrodzenia z okres od 1 września 2000 r. do 30 kwietnia 2011 r. było również przedmiotem postępowania we wcześniejszej sprawie (IV P [...], V Pa [...]), w której przesądzone, że skoro powód nie zakwestionował skutecznie w odpowiednim trybie i terminie ustania stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2000 r., a tym samym nie był już po tym dniu pracownikiem pozwanego Publicznego Gimnazjum w M., to nie może domagać się wynagrodzenia za czas gotowości do pracy od 1 września 2000 r. do 30 kwietnia 2017 r. Skoro powód nie był w spornym okresie pracownikiem Publicznego Gimnazjum w M., bowiem z dniem 31 sierpnia 2000 r. doszło do skutecznego ustania stosunku pracy (umowy o pracę zawartej na czas określony z przyczyn organizacyjnych dotyczących szkoły), to nie przysługuje mu wynagrodzenie za pozostawanie w gotowości do świadczenia pracy.

Sąd Apelacyjny nie znalazł jakichkolwiek usprawiedliwionych podstaw, aby zakwestionować prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji co do

dochodzonego przez powoda roszczenia o zadośćuczynienie w kwocie 100.000 zł z ustawowymi odsetkami. Powód nie wykazał, aby po stronie pozwanej zaistniało zachowanie (działanie bądź zaniechanie) noszące cechy bezprawności. Słusznie uznał Sąd Okręgowy, że ewentualne zakwestionowanie sposobu rozwiązania umowy o pracę z dniem 31 sierpnia 2000 r. mogło nastąpić w trybie wytoczenia odpowiedniego powództwa (np. o ustalenie istnienia stosunku pracy z mianowania, o dopuszczenie do pracy), czego powód w odpowiednim czasie nie uczynił. W tej sytuacji rozwiązanie umowy o pracę należy traktować jako zgodne z prawem, co nie rodzi odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pracodawcy.

Powód K. T., reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...], zaskarżając wyrok ten w części oddalającej apelację powoda.

Skargę kasacyjną oparto na podstawach: 1) naruszenia prawa materialnego: art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 10 ust. 2 pkt 7 oraz art. 10 ust. 4, art. 20 i 23 ustawy – Karta Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym od 21 października 1991 r. wprowadzonym ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. Nr 95, poz. 425 ze zm.), a także art. 415, 444 i 445 § 1 k.c., oraz 2) naruszenia przepisów postępowania: art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c.

Pełnomocnik skarżącego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację powoda o wynagrodzenie i zmianę wyroku przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 252.109,20 zł tytułem należnych poborów za okres od 1 września 2000 r. do 30 kwietnia 2017 r. oraz kwoty 21.666,80 zł tytułem dodatkowego wynagrodzenia dla pracowników sfery budżetowej, a co do roszczenia o zadośćuczynienie pełnomocnik skarżącego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu. Pełnomocnik skarżącego wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego oraz o przyznanie od Skarbu Państwa

kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu na etapie postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego uzasadnił tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zdaniem skarżącego najistotniejszym uchybieniem Sądu *meriti* było przyjęcie, że możliwe jest ustanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym z uwagi na upływ czasu, na jaki zawarta została umowa o pracę na czas określony, bez wyraźnego wskazania w niej nadzwyczajnych okoliczności uzasadniających jej zawarcie w myśl art. 10 ust. 4 Karty Nauczyciela, oraz przyjęcie, że okoliczności takie jak „organizacja nauczania” miały miejsce w stosunku do powoda, gdy nie wynikało to wyraźnie z brzmienia umowy o pracę zawartej w 1999 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem kolejnej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Celem rozpoznawania skarg kasacyjnych przez Sąd Najwyższy jest rozstrzyganie istotnych problemów prawnych, zwłaszcza w kwestiach precedensowych, dotychczas nierozważanych w judykaturze, ujednolicanie orzecznictwa, eliminowanie orzeczeń oczywiście wadliwych. Temu celowi służy wstępna selekcja spraw dokonywana podczas tzw. przedsądu. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, że w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powinno zawierać odpowiednie skonkretyzowanie co najmniej jednej z przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania określonych – w ujęciu abstrakcyjnym – w czterech punktach art. 398⁹ § 1 k.p.c. Powinno to być skonkretyzowanie przyczyny i przedstawienie odpowiedniej argumentacji wykazującej, że dana przyczyna przyjęcia skargi występuje w rozpatrywanej sprawie.

Pełnomocnik skarżącego uzasadnia wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jej oczywistą zasadnością, nawiązując do przepisów dotyczących zgodności z prawem ustania stosunku pracy powoda. Stosunek pracy powoda z poprzednikiem prawnym strony pozwanej wynikał – jak ustalono w zaskarżonym wyroku – z umowy o pracę zawartej na czas określony od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r. Z powodem (nauczycielem mianowanym) zawarto umowę o pracę na czas określony z przyczyn organizacyjnych – taka była potrzeba i możliwość szkoły. Powód został zatrudniony jako nauczyciel języka angielskiego, przy czym nauczanie tego języka miało charakter zajęć dodatkowych. Godziny języka angielskiego nie wynikały z ramowego obowiązkowego planu nauczania obowiązującego w roku szkolnym 1999/2000. W kolejnych latach nie było nauczania języka angielskiego, z uwagi na brak możliwości organizacyjnych. Gimnazjum było nastawione na nauczanie języka niemieckiego.

Powód już wcześniej domagał się zasądzenia wynagrodzenia za okres po ustaniu umowy o pracę zawartej na czas określony. We wcześniejszej sprawie (IV P [...] Sądu Rejonowego w X., V Pa [...] Sądu Okręgowego w K.) ustalono, że zatrudnienie powoda w Publicznym Gimnazjum w M., na podstawie umowy o pracę na czas określony od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r., wynikało z potrzeb organizacji nauczania i miało oparcie w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239) w związku z art. 10 ust. 2 pkt 7 oraz art. 20 i 23 ustawy – Karta Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym od 21 października 1991 r., wprowadzonym ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. Nr 95, poz. 425 ze zm.).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej to zasadność widoczna od razu, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy wywodów zamieszczonych w skardze, wynikająca z kwalifikowanego, czyli oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem było wydanie przez sąd drugiej instancji orzeczenia oczywiście wadliwego. Oczywista zasadność skargi miałaby wynikać z rażącego uchybienia przepisom prawa materialnego zastosowanym przez Sąd drugiej instancji. Pełnomocnik skarżącego poddaje w wątpliwość przyjętą interpretację art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 10 ust. 2 pkt 7, art. 10 ust. 4 oraz art. 20 i 23 Karty Nauczyciela, w wyniku której Sądy obu instancji uznały, że stosunek pracy powoda ustał z upływem okresu, na jaki została zawarta (terminowa) umowa o pracę na czas określony.

Przedstawione przez pełnomocnika skarżącego wątpliwości interpretacyjne nie mogą mieć jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia obecnie rozpoznawanej sprawy. Kwestia prawna ustania stosunku pracy łączącego powoda ze stroną pozwaną z dnia 31 sierpnia 2000 r. z powodu upływu terminu, na jaki została zawarta umowa o pracę na czas określony, została prawomocnie przesądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 29 września 2011 r., V Pa [...].

Związanie prawomocnym wyrokiem, o jakim mowa w art. 365 § 1 k.p.c., oznacza, że sąd obowiązany jest uznać, iż kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w pewnej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w innej sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjął sąd w prawomocnym wcześniejszym wyroku, nawet jeżeli argumentacja prawna, na której opiera się to rozstrzygnięcie, mogłaby być uznana za nietrafną (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, OSNC 2015, nr 2, poz. 23, z 23 czerwca 2016 r., V CNP 55/15, LEX nr 2096719 oraz powołane w nich orzecznictwo). Co do zasady, moc wiążąca wyroku dotyczy związania jego sentencją, nie zaś uzasadnieniem, jednak trzeba podkreślić, że na podstawie brzmienia samej tylko sentencji wyroku nie sposób jest zidentyfikować nie tylko stosunku prawnego, z którego wynikało rozstrzygnięcie nim roszczenie, lecz także wszystkich charakterystycznych dla niego aspektów, różniących go od innych stosunków tego samego rodzaju. Odwołanie się do samej sentencji wyroku zwykle

nie wystarcza zatem do wyznaczenia granic powagi rzeczy osądzonej, jaką należy mu przypisać, i z tego samego powodu nie wystarcza też do określenia właściwej mu mocy wiążącej. W szeregu orzeczeniach Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w charakteryzowaniu obu tych aspektów prawomocności materialnej wyroku należy uwzględnić uzasadnienie wyroku (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2016 r., II CNP 10/15, LEX nr 2000274, z 23 czerwca 2016 r., V CNP 55/15, LEX nr 2096719 oraz przytoczone orzecznictwo), a jeśli uzasadnienie nie zostało sporządzone, to także informacje o żądaniu powoda i stosunku pozwanego do tego żądania, jakie wynikają z akt sprawy dokumentujących przebieg postępowania. Zarówno powaga rzeczy osądzonej (*res iudicata*), jak i moc wiążąca prawomocnego wyroku muszą być bowiem powiązane z przedmiotem rozstrzygnięcia, gdyż odnoszą się do tego, o co strony się spierały i o czym rozstrzygnął sąd. W orzecznictwie podkreśla się szczególne znaczenie uzasadnienia dla identyfikacji granic powagi rzeczy osądzonej i mocy wiążącej wyroku oddalającego powództwo, gdyż właśnie z uzasadnienia można wnioskować nie tylko o tym, czego powód żądał, ale i o przyczynach nieuwzględnienia jego żądania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 13 października 2005 r., I CK 217/05, LEX nr 187004; z 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 20; z 29 września 2011 r., IV CSK 652/10, LEX nr 1129162).

Kwestia ustania stosunku pracy powoda u strony pozwanej (jej poprzednika prawnego) – z upływem terminu, na jaki została zawarta umowa o pracę na czas określony – miała charakter wstępny (prejudycjalny) zarówno dla sprawy prawomocnie osądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 29 września 2011 r., jak i dla obecnie rozpoznawanej sprawy rozstrzygniętej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 25 października 2018 r. Przesądzenie o ustaniu stosunku pracy z powodem, zgodnie z treścią umowy o pracę zawartej 1 września 1999 r., w dniu 31 sierpnia 2000 r. nie mogło zostać pominięte przez Sądy *meriti* rozpoznające obecną sprawę. Było to zagadnienie wstępne wpływające na dochodzone roszczenia o wynagrodzenie za pracę (w wyniku ustania stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2000 r. na pracodawcy przestał ciążyć obowiązek wypłaty wynagrodzenia choćby za gotowość do pracy, ponieważ po 31 sierpnia 2000 r. powód nie był już pracownikiem strony pozwanej), jak również na roszczenie odszkodowawcze, które

miała uzasadniać rzekoma bezprawność zachowania strony pozwanej polegająca na niezgodnym z prawem zawarciu z powodem (nauczycielem mianowanym) umowy o pracę na czas określony. Sądy *meriti* przyjęły (za Sądem Rejonowym w X., w sprawie IV P [...], oraz Sądem Okręgowym w K., w sprawie V Pa [...]), że zawarcie z powodem umowy o pracę na czas określony wynikało z potrzeb organizacyjnych szkoły. Sądy ustaliły, że powód został zatrudniony 1 września 1999 r. w Publicznym Gimnazjum w M. w wymiarze 8/18 etatu jako nauczyciel języka angielskiego i wychowawca klasy w wymiarze 1/18 etatu. Nauczanie języka angielskiego miało charakter zajęć dodatkowych. Powoda łączyła z tą szkołą umowa o pracę zawarta na czas określony do 31 sierpnia 2000 r. Stosunek pracy uległ zakończeniu z dniem 31 sierpnia 2000 r. Rok szkolny 1999/2000 był pierwszym rokiem działania gimnazjum. Były tylko cztery klasy. Szkoła była nastawiona na język niemiecki. Nauczanie języka angielskiego stanowiło dodatkowe zajęcia, organizowane w miarę potrzeb i możliwości dysponowania dodatkowymi godzinami. W kolejnych latach nie było nauczania języka angielskiego, z uwagi na brak możliwości organizacyjnych. Szkoła nie mogła z przyczyn organizacyjnych zatrudnić powoda na innej podstawie prawnej.

Należy mieć na uwadze, że art. 365 § 1 k.p.c. nie ma zastosowania wówczas, gdy już po wydaniu prawomocnego wyroku nastąpiła zmiana okoliczności, która pozwala na odmienną ocenę prawną między tymi samymi stronami kwestii rozstrzygniętej w prawomocnym wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2015 r., V CSK 556/14, LEX nr 1771403). W rozpoznawanej sprawie nie zaszła jednak zmiana okoliczności po wydaniu prawomocnego wyroku. W chwili orzekania przez Sąd Okręgowy w K. w sprawie V Pa [...] sytuację prawną powoda kształtowały już: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 19 czerwca 2008 r. oraz decyzja z 25 marca 2010 r. Burmistrza Miasta i Gminy M. w przedmiocie nadania powodowi stopnia awansu zawodowego.

W tym stanie rzeczy nie można uznać, aby skarga kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 25 października 2018 r. była oczywiście zasadna w świetle argumentacji zaprezentowanej przez skarżącego. Przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą uzasadniać zarzuty naruszenia przepisów

prawa materialnego, których Sąd *meriti* nie mógł zastosować w odmienny sposób niż to się stało we wcześniejszej prawomocnie rozstrzygniętej sprawie.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy postanowił odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1714 ze zm.).

[aw]